

ת"פ 38335/07/17 - בית המכס ומע"מ ירושלים נגד מוצלח חסאם

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 38335-07-17 בית המכס ומע"מ ירושלים נ'
חסאם

בפני
כבוד השופט ירון מינטקביץ
בית המכס ומע"מ ירושלים ע"י עו"ד ענבר
וינשטיין

המאשימה

נגד

מוצלח חסאם

הנאשם

ע"י עו"ד סימון חדאד

גזר דין

רקע

הנאשם הורשע על פי הודאתו ב- 28 עבירות של ניכוי תשומות ללא חשבונית כדין.

על פי עובדות כתב האישום, בין השנים 2011 ל- 2015 הפעיל הנאשם מסגריה. במהלך התקופה שבין חודש אוגוסט 2012 ועד חודש אוגוסט 2015 כלל הנאשם בספרי החברה 28 חשבוניות כוזבות, אשר הוצאו על שמות שבעה עוסקים, עמם לא ביצע כל עסקה ולא היה רשאי לנכות את המע"מ הכלול בהן. סכום המס הכולל אשר נבע מהחשבוניות הכוזבות היה 241,682 ש"ח.

עמדות הצדדים

ב"כ המאשימה הפנתה לנסיבות המקרה וחומרן. לאור אלה ביקשה לקבוע כי מתחם העונש ההולם את המעשים הוא מאסר, לתקופה שבין ששה חודשים ועד שנה. בשל נסיבותיו של הנאשם והעובדה שמחוב המס שולם רק 10,000 ש"ח, ביקשה להשית על הנאשם עונש של שבעה חודשי מאסר.

ב"כ הנאשם שם את הדגש על נסיבותיו האישיות של הנאשם, ובכללן גילו, היעדר הרשעות קודמות וקבלת אחריות למעשה. לעניין אי הסרת המחדל טען, כי הנאשם ניסה להגיע להסדר תשלומים, אך בשל מצבו הכלכלי אינו יכול לשלם את חובו.

לאור אלה ביקש להמנע מלהשית על הנאשם עונש מאסר לריצוי ממש וביקש לנהוג בו מידת הרחמים. במסגרת טיעונו הגיש ב"כ הנאשם פסיקה, בה הוטלו עונשים מקלים על עבירות מסים שונות.

אביו של הנאשם העיד מטעמו. בדבריו אמר כי הוא נושא באחריות למעשיו של הנאשם, משום שבשל מצבו הבריאותי נאלץ לפרוש מעבודתו והעביר לבנו - הנאשם - את העסק. בשל כך ביקש לנהוג בנאשם ברחמים.

הנאשם אמר את המילה האחרונה. בדבריו אמר כי הוא אחראי לעבירות בהן נכשל, והבטיח שישלם את חובו ולא ישוב על מעשיו.

מתחם העונש ההולם

לאורך תקופה של שלוש שנים הנאשם ניכה תשומות מס בסכום כולל של כ- 240,000 ש"ח תוך שימוש בעשרות חשבוניות כוזבות, על שמות שבעה עוסקים שונים. מדובר במרמה שיטתית ומאורגנת, אשר מכל בחינה מהווה שליחת יד לקופת הציבור.

מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפתוי לבצען גדול וסיכויי התפיסה נמוכים. לפיכך מדיניות ענישה ראויה אמורה להרתיע נאשמים מבצוע עבירות דומות.

לענין הערכים המוגנים, ר' למשל 3641/06, צ'צ'קס נ' מדינת ישראל:

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילותן התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור."

לעתים רבות מתיחסת החברה בסלחנות לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי - ולא היא. המנעות תשלום מסים חותרת תחת ערכים חברתיים בסיסיים של שוויון בנשיאה בנטל ומכל בחינה שקולה לשליחת יד לקופת הציבור. משכך, נקודת המוצא היא, כי יש לראות את עבריו המסים ככל עבריו אחר שולח ידו ברכוש חברו - בהבדל שסיכויי תפיסתו של עבריו המסים נמוכים יותר ורווחיו לרוב גבוהים יותר מאלו של גנב "רגיל", והוא אף אינו משלם את מחיר ההוקעה החברתית אותו משלם עבריו רכוש אחר. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל בין מי שמתחמק מתשלום מס אמת ובין מי ששולח יד לרכוש חברו.

ר' בהקשר זה רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות' (ע"פ 4097/90 בורסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] מיסים ה(1); שציטטה המשביה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה" (ראו בנוסף: רע"פ 74/13 חלילו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.4.2013); רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.11.2013); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2012))."

פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר מבצעה. בפסיקה ניתן דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מהן. כן נפסק לא אחת, כי לנסיבות האישיות של העברין יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 7964/13, יוחנן רבינשטיין נ' מדינת ישראל (פסקה 9):

"חומרתן של עבירות המס נעוצה בפגיעתן הקשה בערך השוויון, העומד ביסוד חובת תשלום המס. ההתחמקות הבלתי חוקית מתשלום מס אמת, מגדילה את עול המס המוטל על אזרחי המדינה, והיא פוגעת בקופה הציבורית. אין צריך לומר, כי באותה שעה, המתחמק ממס נהנה משירותיה של המדינה, הממומנים מכיסיהם של אזרחים שומרי חוק. חומרה זו היא שהביאה למדיניות ענישה מחמירה הנלווית לעבירות המס, ובמסגרתה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש ולקשייו הכלכליים. ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות."

ר' גם רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013)[פורסם בנבו]:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...]. לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתתפות עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי."

וכן ר' רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 2444-03-11, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, רע"פ 1866/14, אופיר זקן, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל, רע"פ 2259/16, חנוכיב ופסיקה דומה רבה.

בקביעת מתחם העונש ההולם אביא בחשבון את משך ביצוע העבירות לאורך שלוש שנים והשימוש בחשבוניות רבות של שבעה עוסקים שונים. מנגד, סכום המס שנוכה שלא כדין, מבלי להקל בו ראש, אינו מהגבוהים, ביחס לתיקי מס אחרים.

לאור אלה, מתחם העונש ההולם את העבירות הוא מאסר, לריצוי ממש, לתקופה שבין ששה חודשים ועד שנה וכן קנס כספי. לטעמי ניתן היה לקבוע אף מתחם שתקרתו גבוהה יותר, אך לא אחמיר עם הנאשם מעבר לעמדתה של המאשימה. כעולה מהפסיקה אליה הפניתי למעלה, בשל חומרת המעשים והצורך להרתיע מפני ביצועם, לא ניתן להשית בגינם מאסר לריצוי בעבודות שירות.

נסיבות אשר אינן קשורות לעבירה

הנאשם רווק והתארס לאחרונה. אין לחובתו הרשעות קודמות. מהטיעונים והראיות עלה, כי הוא מפרנס יחיד של משפחתו, בשל מצבו הרפואי של אביו.

מתסקיר שירות המבחן עולה, כי להערכת השירות הרקע לביצוע העבירות הוא קושי בוויסות דחפים ובקבלת מרות.

מנגד השירות העריך כי הנאשם מבקש לנהל אורח חיים נורמטיבי ותקין. לאור אלה המליץ שירות המבחן להשית על הנאשם מאסר לריצוי בעבודות שירות.

כאמור למעלה, חוב המס לא שולם, מלבד כ- 10,000 ש"ח.

דין והכרעה

לזכות הנאשם זקפתי את גילו הצעיר, הודאתו במיוחס לו ואת העובדה כי מדובר בהרשעתו הראשונה. נתתי משקל גם לנסיבותיו האישיות ובכללן העובדה כי הוא מפרנס את משפחתו בשל מצבו הבריאותי של אביו.

לחובת הנאשם זקפתי את העובדה שעד היום לא שילם את חוב המס. המדובר בנתון משמעותי בתיקי מס, שכן הבעת החרטה של עבריין מסים אמורה להתבטא בראש ובראשונה בתשלום חוב המס. במיוחד דברים נכונים בעבירות על חוק מס ערך מוסף, שכן הנאשם גבה את המס מלקוחותיו והיה אמור להעבירו לקופת המדינה, אך השאירו תחת ידו בדרכי מרמה, תוך שימוש בחשבוניות כוזבות.

אני ער לטענה, כי חוב המס לא שולם בשל חסרון כיס של הנאשם. הפסיקה קובעת, כי לא ניתן לתת משקל לענין זה. ר' למשל רע"פ 5557/09, שוסטרמן נ' מדינת ישראל, שם נפסק בעניינו של מי שקיבל הפטר מתשלום חוב מס:

"בית משפט זה ציין פעמים רבות, כי בעבירות כלכליות ועבירות המס בכלל זה, על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בהן לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה (ראו בעניין זה ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 721, 727 (2004); ע"פ 624/80 חברת וייס ורנסט נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 211, 217-218 (1981)). נטיית בתי המשפט ליתן משקל להסרת המחדל על ידי העבריין מטרתה להפחית את חומרת המעשים בדיעבד בכך שלפחות החסר בקופה הציבורית שנוצר עקב העבירות נרפא. ברי כי ככל שחסר זה בקופה הציבורית נותר, אף אם מסיבה זו או אחרת אין עוד אפשרות לגבות אותו מעובר העבירה במישור האזרחי, לא ניתן לראות בכך הפחתה בחומרת המעשים ולראות בכך משום "הסרת המחדל" במישור שיקולים זה."

ר' גם רע"פ 7773/16, חננאל נ' מדינת ישראל, מיום 26.10.16, שם נפסק:

"אציין, בהקשר זה, כיצד קביתת משפט השלום בקביעתו כי אתאי-הסרת המחדל מצידו של המבקש שישלשקול לרלוונטיות חומרה, ואין לקבל את ההטענות כי אין לנתון זה כל משקל, אך בשל כך שאין ביכולתו של המבקש להסיר את המחדל."

במקרה שלפני נכון עוד יותר שלא לתת משקל לסיבה מדוע לא שולם חוב המס, שהרי המס נגבה על ידי הנאשם מלקוחותיו והוא היה אמור להעבירו לקופת המדינה. הנאשם בחר להשאיר את סכום המס תחת ידו ואינו יכול להשמע בטענה שכיום אינו יכול לשלמו.

לאור האמור למעלה, ראיתי להשית על הנאשם עונש מאסר בצידו הנמוך של המתחם. השתת מאסר בעבודות שירות, כפי שהמליץ שירות המבחן, חורגת ממתחם העונש ההולם ואין לכך הצדקה בנסיבות המקרה.

לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. שבעה חודשי מאסר בפועל. תחילת ריצוי העונש ביום 7.10.18.
- ב. ששה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ג. שלושה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ד. קנס בסך 15,000 ש"ח או חודשיים מאסר תמורתו. הקנס יחולק ל- 15 תשלומים. תשלום ראשון עד ליום 1.5.19 ויתר התשלומים עד הראשון בחודשים שלאחר מכן.
- הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד השעה 9:00 במתקן כליאה ניצן ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ט תמוז תשע"ח, 02 יולי 2018, במעמד הצדדים.